

معرفی چند کتاب خاطرات مبارز

سلول‌ها

یکی از بخش‌های رازآلود و همواره بیان‌نشده مبارزات پیش از انقلاب و البته دردآور و پررنج آن روزها خاطرات زندان‌ها و بازداشتگاه‌های پهلوی است. خاطراتی که گاهی تنه به خیال می‌زند و باورکردنی نیست که چنین اتفاق یا اتفاق‌هایی در جهان انسان‌ها افتاده باشد. شدت شکنجه‌ها و اعمال آزاردهنده به قدری زیاد بوده که گاهی خواننده نمی‌تواند بین واقعیت و خیال مرزی قائل باشد و به درستی تشخیص دهد که مشغول خواندن تخیلات یک فرد است یا تجربیات او زبان باز کرده‌اند و این گونه بازگو شده‌اند ولی تعداد افرادی که در آن روزگار در بازداشتگاه‌ها و زندان‌ها اسیر بوده‌اند و شباهت خاطرات افراد مختلف، صحت این روایت‌ها را تایید می‌کند. روایت‌هایی که کمتر کتاب تاریخ شفاهی فرد یا گروه‌های مبارز پیش از انقلاب را می‌توان سراغ گرفت که در آنها اثری از روایت زندان و سلول انفرادی و انواع و اقسام شکنجه‌ها نباشد. شکنجه‌هایی که خواندن‌شان هم تحمل بالایی می‌خواهد چه رسد به این‌که تجربه کنیم. شخصیت‌های مختلفی در خاطرات‌شان از روزهای زندان و اسارت سخن گفته‌اند و به آزار و اذیت‌های دست‌های شکنجه‌گر پهلوی اشاره کرده‌اند و از آنها نام برده‌اند. شخصیت‌هایی

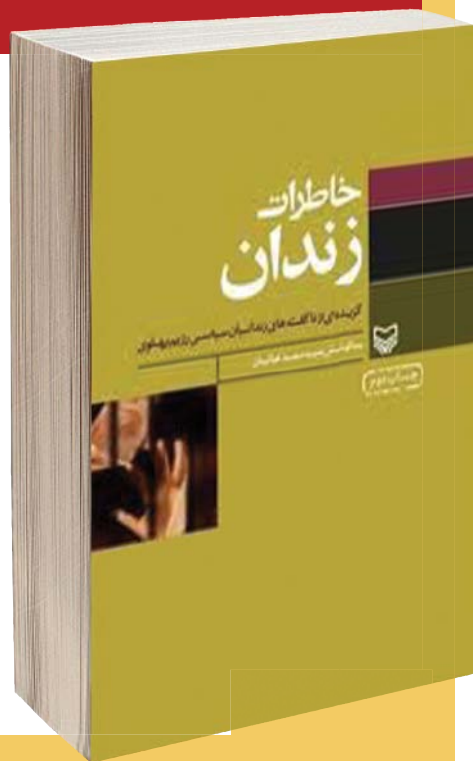
یونس فردوس

روزنامه‌نگار

پازل زندان

این کتاب را باید به نوعی تجمیعی از خاطرات زندان افراد مختلف دانست. این اثر را می‌توان به ناگفته‌هایی از زندانیان سیاسی در روزگار پهلوی تعبیر کرد که با در کنار هم قرار گرفتن خاطرات مختلف تصویری از زندان‌های آن روزگار را برای خواننده ترسیم و تکمیل می‌کند. سیدسعید غیاثیان خاطرات را براساس زمان و موضوع حادثه تدوین کرده؛ او خاطرات از قبل دستگیری و بعد از آن و سپس ورود به زندان و در ادامه آزادی و در مواردی فرار را به صورت خطی کنار هم قرار داده تا روایتی منسجم و یکپارچه با محوریت زندان برای مخاطب خود شکل دهد.

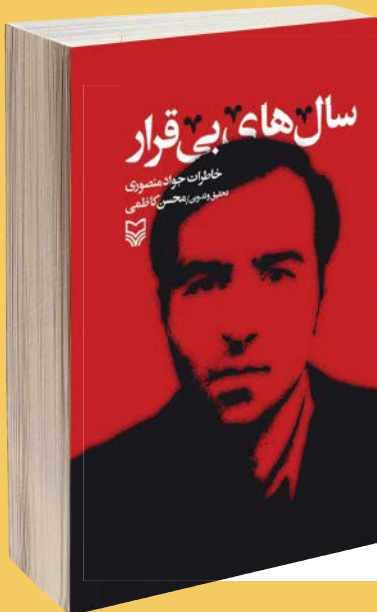
در این کتاب موضوعاتی که هر زندانی سیاسی در زندان و بازداشتگاه با آن روبه‌رو می‌شده و سر و کار داشته نیز گنجانده شده تا تصویر روایی کتاب تکمیل باشد. غیاثیان ۷۰ خاطره را در کنار هم چیده تا به تصویرنهایی خود از زندان در روزگار پهلوی دست پیدا کند. دستگیری، شکنجه، شرایط زندان، دادگاه، اعتصاب و شورش، مسائل داخل زندان، تفریحات زندان، ملاقات و مسائل خانوادگی و... در این اثر نمود دارد و خواننده می‌تواند از زوایای مختلف با زندان و شرایط آن در آن روزگار آشنا شود.

حبس فرمانده

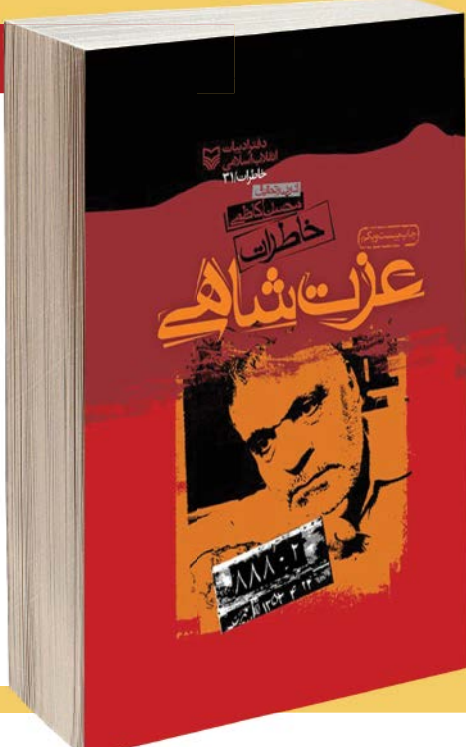
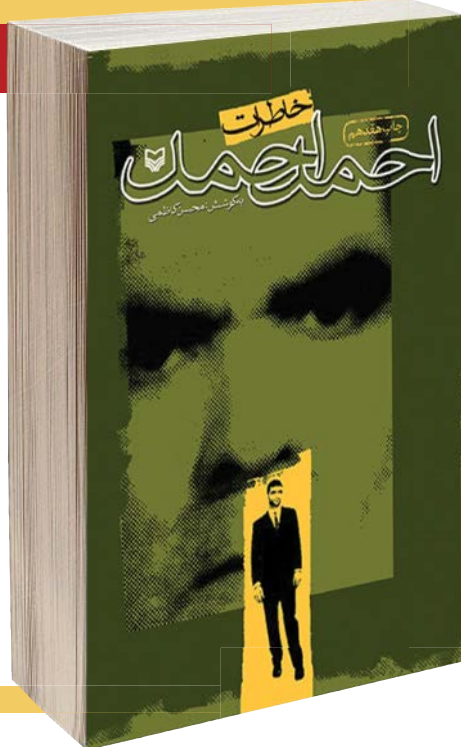
جواد منصوری از چهره‌هایی است که چه پیش از انقلاب و چه بعد از آن در جریان فعالیت‌ها بوده و در کتاب «سال‌های بی‌قرار» روایتی از مبارزات پیش از انقلاب و زندانی شدن توسط ساواک را بازگو کرده است. درواقع باید گفت این کتاب ضلع سوم برای دو کتاب دیگر «احمد احمد» و «خاطرات عزت شاهی» است تا در کنار هم مثلی از روایت مبارزه را شکل دهند. درخشان‌ترین بخش این کتاب بخشی است که منصوری به شرح دستگیری و زندان ساواک و کمیته مشترک ضدخرابکاری می‌پردازد.

در این اثر خواننده با روایتی دیگر از این زندان و اتفاقاتی که بازداشت‌شدگان از سرگذارنده‌اند روبه‌رو می‌شود. جواد منصوری پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل سپاه پاسداران اولین فرمانده این نیروی رزمی شد و از این حیث خاطراتش در دوره‌های مختلف اهمیت دارد.

نوآوری در فرم

این کتاب را باید در کنار کتاب خاطرات عزت شاهی به عنوان یکی از نمونه‌های موفق و البته پیشرو در مستندنگاری تاریخ انقلاب قرار داد. زبان این کتاب در زمان انتشارش توانست فصل تازه‌ای در ثبت و ضبط خاطرات باز کند و نگاهی تازه به تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی بیندازد. در واقع این کتاب جدا از محتوا در زمینه فرم نیز یکی از آثار موفق بود که توانست مسیری را بعد از خود ایجاد کند تا بسیاری در آن وارد شوند و خاطره‌نگاری کنند. راوی کتاب (احمد احمد) یکی از اعضای گروه مخفی «حزب ملل اسلامی» بود که توسط ساواک بازداشت و در زندان‌های پهلوی اسیر می‌شود. خاطراتی که پنجره تازه‌ای به سوی تاریخ مبارزه و مقاومت باز می‌کند. احمد احمد در این کتاب به شکل‌گیری گروه‌ها و جریان‌های مختلف که پرچم مبارزه بلند کرده بودند نیز اشاره می‌کند و ناگفته‌هایی از آنها را برای خواننده خود نقل می‌کند تا در جریان باشد که این انقلاب چگونه و از کدام مسیرهای پر دست‌انداز گذر کرده تا امروز از پس یک تجربه ۴۰ ساله به آن نگاه کنیم. احمد به دلیل نوع مبارزاتش با گروه‌های مبارز بسیاری همکاری و فعالیت داشته و به همین دلیل چند بار دستگیر، شکنجه و زندانی شده که در آخرین برخورد با ماموران ساواک از ناحیه پا تیر می‌خورد و مصدوم و برای همیشه معلول می‌شود.

این اثر را البته دادن انکارشدنی تاریخ شف توجه بسبب انقلاب است کتاب «خاطرات عزت شاهی» مبارزات و دست‌اول عزت شاهی ذکر خاطرات نوع خود یک مبارزه در خ بسیاری از